

Historieglimt 95

Fagerheim

Fagerheim er et vakkert navn. På 1800-tallet ble det skapt mange slike navn som Fagerhaug, Fagernes og Fagervang. Enda mer populært var navn med den vakre blomsten rose, slik som Rosenborg, Rosendal og Rosenvang. Lade har en interessant navneflora. Mange navn er gamle; andre er nye. Nye navn som City Lade og Ladebyhagen er kommet til ganske nylig. Selve Ladenavnet er heller ikke eldgammelt. Det ble til da handel så smått kom i gang. Ladehalvøya har mange små vikar som egnet seg som havner for små fartøy. Det lå sentralt i Trøndelag. Der ble det satt opp lagerhus for handelsvarer for eksport og import. Ladir som navnet var i norrøn tid, skal være et flertallsord for lagerbuer. Lenger tilbake hadde nok stedet et annet navn. Et usammensatt navn som Devle kan være eldre enn Lade selv om det også er et usammensatt navn. De ulike navn på Lade er blitt til gjennom ulike tider.

Fagerheim ble navnet på en eiendom utskilt fra Devle i 1801. Den fikk gårds nummer 3 og bruks nummer 2. Først ble parsellen gitt navnet Lysholmsminde etter de to brødrene som kjøpte det, stadshauptmand Necolay Lysholm og broren, kjøpmand Johan Mølmann Lysholm. De fikk bygd gårdsbygninger. Brødrene satte i gang ulik industriell virksomhet på eiendommen. Allerede i 1792, altså før de kjøpte grunnen, hadde de drevet trankokeri nede ved sjøen. De anla Lysholmsminde fabrikk som blant annet hadde såpesyderi. Det ble etter hvert mange bygninger og en omfattende virksomhet i tider som var vanskelige. Det området som i dag går under navnet Fagerheimbukta og er en populært badeplass på godværsdager, ble tidligere kalt for Devlehavn. Der nede lå storparten av det store industrianlegget som begynte med Lysholmsminde fabrikk. Selve gårdsbruket hadde i 1819 en besetning på 2 hester, 6 storfe og 9 småfe. Det ble sådd 6 tønner korn og satt 2 tønner poteter. I 1827 ble gården overtatt av Jørgen B. Lysholm. Et par år etter kjøpte han også fabrikanlegget. Han drev brennevinsbrenneri og er skaperen av den kjente Linjeakevitten.

I 1871 ble gården solgt til konsul Anton Jenssen for 8500 spesiedaler. Det var han gav gården navnet Fagerheim og bygde nye gårdsbygninger. Han drev såpe-, salpeter og malingfabrikk I 1903 overtok sønnen, bryggerieier Harald Jenssen, eiendommen. Da krigen kom, tok tyskerne gården. Lade flyplass ble bygd delvis på Devles grunn og hovedhuset på Fagerheim ble gjort til administrasjonsbygg for flyplassen. Huset var temmelig herpesert ved freden. Trondheim kommune kjøpte Fagerheim med sikte på å få tomter til boligbygging. Etter hvert kom det mange villaer i hager nedover mot sjøen. Det kom også boligblokker. TOBB reiste 158 boenheter i Fagerheim alle 30-46 og i Olav Engelbrektsøns alle 40-56. Innflyttingen startet 20. oktober 1955. Hovedbygningen på Fagerheim gikk tapt i brann i 1977.

Fagerheimskogen ble reddet som friareal ved at naboene protesterte mot å bygge seniorboliger på skog- og parkområdet omkring det gamle tunet. Trondheim kommune slo retrett og siden har kommunen sammen med Fagerheimskogens Velforening stelt området på dugnad. Det skapte et fint friområde til glede både for naboene og for byens befolkning.

I 1961 ble satt i gang arbeid for å reise en småkirke på Fagerheim. Den 10. november 1961 ble Fagerheim småkirkeforening stiftet. For å samle inn midler til bygging ble det startet seks kirkeringer. Snart var ti slike ringer i gang og midlene begynte å strømme inn. Trondheim kommune ble i 1961 søkt om å stille tomt for en småkirke på Fagerheim. Arkitekt Knut Bergersen tegnet den planlagte kirken. Etter flere forgjeves søknader om ulike tomtealternativer, ble foreningen omdannet til Ladehalvøya Kirkeforening. Den fortsatte arbeidet, men formålet ble nå endret til å skaffe et menighetshus eller et kirkelig aktivitetssenter. Den 22. mars 1973 gjorde endelig bystyret et vedtak med 80 mot 5 stemmer om å stille en tomt ved sirkustomta ved Lade kirke «til disposisjon for kirkelige formål». Så det ble ingen kirke i boligområdet på Fagerheim; derimot ble Kirkelig Aktivitetssenter til.